

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY DLA KLASY VIII Z HISTORII

OCENA CELUJĄCA:

Uczeń:

- ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r.
- ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.
- ocenia sytuację polityczną i militarną w Europie w 1941 r.
- ocenia postawę władz sowieckich w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej
- ocenia postawy wobec Holokaustu
- ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny
- przedstawia wizję powojennego świata zarysowaną w Karcie atlantyckiej przez przywódców USA i Wielkiej Brytanii
- ocenia założenia Ładu jaltańskiego
- ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii
- porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec polskiego społeczeństwa
- ocenia znaczenie układu Sikorski–Majski dla sprawy polskiej w czasie II wojny światowej
- ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem
- ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów
- ocenia postawy Polaków wobec Holokaustu
- ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną
- ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego

- ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej
- ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej
- ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO
- ocenia politykę ZSRS wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej
- ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec
- ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA J.F. Kennedy'ego i R. Reagana
- przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji
- ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
- ocenia rolę światowych mocarstw w konflikcie bliskowschodnim
- ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w.
- ocenia znaczenie reform Soboru Watykańskiego II
- ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu
- ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych
- ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.
- ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL
- ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu
- ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.

OCENA BARDZO DOBRA:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, Grupy Specjalne (Einsatzgruppen)
- zna daty: prowokacji gliwickiej (31 VIII 1939), kapitulacji Helu (2 X 1939),
- identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Unruga, Tadeusza Kutrzeby

- porównuje plany Polski i Niemiec przygotowane na wypadek wojny
- przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Wolnej Francji, linia Mannerheima
- zna datę: ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940)
- identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe'a Pétaina
- omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r.
- porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie wojny o Anglię:
- wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS
- przedstawia warunki prowadzenia działań wojennych przez Niemcy na terenie ZSRS
- wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS
- wyjaśnia znaczenie terminów: Babi Jar, Ponary, czetnicy
- zna datę: wybuchu antyniemieckiego powstania w Paryżu (VIII 1942)
- identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Raoula Wallenberga, Henryka Sławika,
- porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców
- wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Torch”
- zna datę: nalotów na Maltę (1940–1942)
- wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.
- przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na Oceanie Atlantyckim
- wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Bagration”
- identyfikuje postać: Clausa von Stauffenberga
- przedstawia przyczyny, okoliczności i skutki zamachu na Hitlera
- charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej
- zna daty: bitwy na Morzu Filipińskim (VI 1944),

- charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzes
- wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Tannenberg”
- zna daty: wyborów do zgromadzeń na Kresach (X 1939), deportacji Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI 1940 oraz V/VI 1941)
- przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją
- przedstawia deportacji Polaków w głąb ZSRS   Uczeń:
- porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec polskiego społeczeństwa
- wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa RP
- omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej
  - wyjaśnia znaczenie terminów: Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP), Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa (AL)
- zna daty: akcji pod Arsenalem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944)
- identyfikuje postacie: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, Cyryla Ratajskiego, Franza Kutschery
- charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala
- omawia strukturę i działalność Szarych Szeregów
- wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją
- zna datę: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942)
- omawia przebieg zamachu na F. Kutschere
- zna daty: zamordowania rodziny Ulmów (24 III 1944)
- identyfikuje postać: Stepana Bandery
- opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim
- przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu

- identyfikuje postać: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego
- omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie
- identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Karola Świerczewskiego
- charakteryzuje proces formowania się polskich oddziałów wojskowych we Francji
- identyfikuje postacie: Iwana Sierowa, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka
- wyjaśnia, w jaki sposób decyzje Wielkiej Trójki w Teheranie łamały postanowienia Karty atlantyckiej
- omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego
- wyjaśnia, dlaczego państwa Europy Wschodniej nie skorzystały z planu Marshalla
- wyjaśnia, w jaki sposób zrealizowano w Niemczech zasadę czterech D
- porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec Niemiec pod okupacją
- identyfikuje postać Waltera Ulbrichta
- wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego
- podaje przyczyny wybuchu powstania berlińskiego
- omawia różnice między państwami niemieckimi
- wyjaśnia znaczenie terminu: Checkpoint Charlie
- zna daty: śmierci pierwszej ofiary (VIII 1961) przy próbie przekroczenia muru berlińskiego, wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961)
- opisuje, jak budowano mur berliński
- wyjaśnia, w jaki sposób opinia międzynarodowa zareagowała na budowę muru berlińskiego
- wyjaśnia znaczenie terminów: żdanowszczyzna, Kominform
- zna daty: powstania Kominformu (IX 1947),
- identyfikuje postać: Andrieja Żdanowa
- charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny

światowej i po śmierci Stalina

- wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwona Gwardia (hunwejbini), Czerwona książeczka
- zna daty: rozejmu w Panmundżonie (1953)
- opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki
- przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei
- zna daty: wojny w Algierii (1954–1962), wojny w Biafrze (1967)
- identyfikuje postać: Charles'a de Gaulle'a
- charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, zamach w Monachium
- zna daty: rezolucji ONZ o podziale Palestyny (1947), nacjonalizacji Kanału Sueskiego (1956), zamachu w Monachium (1972)
- identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Menachema Begina
- charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego
- wyjaśnia znaczenie terminu: „gorąca linia” między Moskwą i Waszyngtonem
- zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1947), wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), lądowania na Księżycu (1969),
- identyfikuje postacie: Pol Pota, Jurija Gagarina, Neila Armstronga
- wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)
- zna daty: rewolucji goździków (1974), końca dyktatury F. Franco w Hiszpanii (1975)
- identyfikuje postacie: Antonia de Oliveiry Salazara, króla Juana Carlosa
- wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej
- wyjaśnia znaczenie terminów: Frakcja Czerwonej Armii, Czerwone Brygady
- identyfikuje postacie: Adreasa

Baadera, Alda Moro

- podaje przykłady wybitnych osobowości ruchów kontestatorskich
- omawia genezę, przejawy i skutki terroryzmu politycznego
- identyfikuje postacie: Karola Świerczewskiego, Augusta Hlonda
- przedstawia proces odbudowy ośrodków uniwersyteckich w powojennej Polsce
- przedstawia różne postawy społeczeństwa polskiego wobec nowej władzy oraz ich uwarunkowania polityczne, społeczne i ekonomiczne
- identyfikuje postać: Augusta Hlonda
- przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziem Odzyskanych z Polską
- wymienia przykłady filmowych adaptacji losów Ziem Odzyskanych i ich mieszkańców
- wyjaśnia znaczenie terminu: Narodowe Zjednoczenie Wojskowe
- zna daty: powstania Radia Wolna Europa (1949) i jej rozgłośni polskiej (1951), procesu IV Zarządu Głównego WiN (1950), wykonania wyroków na członków IV Zarządu Głównego WiN (1951)
- identyfikuje postacie: Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hieronima Dekutowskiego ps. Zapora, Franciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Józefa Franczaka ps. Lalek
- przedstawia okoliczności, w jakich ujawniono kulisy działalności komunistycznych służb bezpieczeństwa
- wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziem Odzyskanych
- zna datę: powołania Ministerstwa Ziem Odzyskanych (1945)
- wyjaśnia, jak nowi mieszkańcy traktowali Ziemie Odzyskane
- omawia przebieg odbudowy Warszawy
- zna datę: podpisania porozumienia między rządem a Episkopatem (1950)
- identyfikuje postacie: Konstantego Rokossowskiego, Czesława Kaczmarka
- wyjaśnia, dlaczego w Wojsku Polskim nadal występowały silne wpływy sowieckie

- opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła
- wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), „Po Prostu”
- identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Romana Strzałkowskiego
- wyjaśnia, w jaki sposób Poemat dla dorosłych i publikacje w „Po Prostu” odzwierciedlały nastroje niezadowolenia społecznego w latach 50. XX w.
- prezentuje poglądy natolińców i puławian
- wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Polityka”, „komandosi”, Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej(ZOMO)
- identyfikuje postacie: Antoniego Słonimskiego, Zbigniewa Cybulskiego, Tadeusza Różewicza, Andrzeja Munka, Wojciecha Jerzego Hasa
- omawia stosunek władz PRL do inteligencji
- wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitycznej w Polsce w 1968 r.
- identyfikuje postać: Piotra Jaroszewicza
- przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków
- wyjaśnia znaczenie terminów: Wolne Związki Zawodowe (WZZ), Ruch Młodej Polski (RMP)
- zna datę: założenia WZZ (1978)
- identyfikuje postacie: Stanisława Barańczaka, Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszewskiego, Bogdana Borusewicza
- charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.
- wyjaśnia znaczenie terminu: kryzys bydgoski
- zna daty: zamachu na Jana Pawła II (V 1981), kryzysu bydgoskiego (III 1981)
- identyfikuje postacie: Ryszarda Kuklińskiego, Jimmy’ego Cartera
- przedstawia reakcję ZSRS na wydUczeń:
- zna daty: zamordowania G. Przemyka (1983)

- identyfikuje postać: Kornela Morawieckiego
- charakteryzuje opozycję antykomunistyczną w Polsce w latach 80. XX w.
- wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy
- omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole
- wyjaśnia znaczenie terminów: „imperium zła”, pucz Janajewa
- zna daty: puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991)
- identyfikuje postać: Giennadija Janajewa
- wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego
- wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i ZSRS
- wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem
- zna datę: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988)
- identyfikuje postacie: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego
- wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia
- zna daty: I wojny czeczeńskiej (1994–1996), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), wojny o Osetię Południową (2008)
- identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa
- charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu
- zna datę: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995)
- identyfikuje postać: Wiktora Czernomyrdina
- omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku
- opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim w Polsce w 1980 r.
- zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994),
- wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015)

- identyfikuje postać: Baszara al-Asada
- wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem
- wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce
- wyjaśnia znaczenie terminu: popiwek
- zna datę: rozwiązania PZPR (I 1990)
- wyjaśnia znaczenie terminów: arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto
- zna daty: wejścia w życie protokołu z Kioto (2005), arabskiej wiosny (2010–2013)
- przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013
- wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie

OCENA DOBRA

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: „polskie Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP)
- zna daty: bitwy nad Bzurą (9–22 IX 1939), ewakuacji władz państwowych i wojskowych z Warszawy (6/7 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)
- identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga
- wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi
- przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r.
- omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow
- wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy
- zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940),
- przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1941

- opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941
- opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie
- zna daty: największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940), nalotu na Coventry (14 XI 1940)
- identyfikuje postacie Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Żygalskiego
- omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię
- wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię
- wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, Lend-Lease Act
- zna datę: blokady Leningradu (1941–1944)
- identyfikuje postać: Friedricha von Paulusa
- przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943
- charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców
- przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich
- wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, „Szoah”, „Żegota”, szmalcownicy
- zna datę: konferencji w Wannsee (I 1942)
- identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Oskara Schindlera
- wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie
- przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów
- omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów
- wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie
- przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów
- omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów
- wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, pancernik, lotniskowiec

- zna daty: ataku Włoch na Egipt (VIII 1940), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (1941), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)
- identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery'ego, Dwighta Davida Eisenhowera
- przedstawia przebieg walk w Afryce
- charakteryzuje ekspansję japońską w Azji
- omawia działania wojenne na morzach i oceanach
- wyjaśnia znaczenie terminów: Lend-Lease Act, konferencja w Casablance, operacja „Market Garden”, linia Gustawa
- zna daty: konferencji w Casablance (I 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944), zamachu na A. Hitlera (VII 1944), bitwy pod Falaise (VIII 1944)
- identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Stanisława Maczka
- przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej
- przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji w Casablance
- opisuje walki na froncie zachodnim i we Włoszech w latach 1943–1944
- wyjaśnia znaczenie terminów: Wał Pomorski, taktyka „żabich skoków”
- zna daty: bitwy o Iwo Jimę (II–III 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945),
- identyfikuje postać: Douglasa MacArthura
- charakteryzuje działania na froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku w latach 1944-1945
- omawia metody prowadzenia walki w rejonie Azji i Pacyfiku oraz przedstawia ich skutki
- wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, „ga-dzinówka”, Akcja Specjalna „Kra-ków”, granatowa policja, Pawiak, paszportyzacja
- zna daty: Akcji Specjalnej „Kra-ków” (XI 1939), paszportyzacji (1940)
- identyfikuje postać: Hansa Franka
- przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie

- charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy
- zna datę: ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód (VIII 1942)
- identyfikuje postać: Kazimierza Sosnkowskiego
- przedstawia okoliczności podpisania układu Sikorski–Majski
- opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS Armii Polskiej gen. Władysława Andersa
- omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej
- przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych
- wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), cichociemni, Kedyw, akcja scaleniowa
- zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939)
- identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego
- omawia proces budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego
- wyjaśnia, na czym polegała akcja scaleniowa
- wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ-AK
- charakteryzuje działalność polskich partii politycznych w okresie okupacji
- przedstawia działalność Delegatury Rządu na Kraj
- wyjaśnia znaczenie terminów:
akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki”
- identyfikuje postać: Emila Fieldorfa ps. Nil
- przedstawia metody działalności Kedywu
- omawia przebieg akcji pod Arsenalem
- wymienia znaczenie terminów: kontyngent, czarny rynek, Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB), szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne

- zna daty: decyzji o przeprowadzeniu Holokaustu (1942), początku wysiedleń na Zamojszczyźnie (XI 1942), tzw. krwawej niedzieli (11 VII 1943)
- identyfikuje postacie: Władysława Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Witolda Pileckiego, Jana Karskiego
- omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki
- charakteryzuje warunki życia w getcie
- opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu
- przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich
- wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Ostra Brama”
- zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944)
- identyfikuje postać: Antoniego Chruściela ps. Monter
- opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich
- przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i opisuje jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o wybuchu powstania
- omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego
- wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Ostra Brama”
- zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944)
- identyfikuje postać: Antoniego Chruściela ps. Monter
- opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich
- przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i opisuje jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o wybuchu powstania
- omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego
- zna daty: powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRS (V 1943), bitwy pod Falaise (VIII 1944), bitwy pod Arnhem (IX 1944)
- identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga
- opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, na morzu i w

powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej

– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa (KRN), Niepodległość („NIE”)

– zna daty: powołania KRN (31 XII 1943/1 I 1944), powstania Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944), rozwiązania AK (19 I 1945)

– identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-

-Morawskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil

– podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS

– opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego

– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja

– zna daty: ogłoszenia planu Marshalla (VI 1947)

– identyfikuje postacie: Clementa Attlee, George’a Marshalla

– wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla

– przedstawia polityczne skutki II wojny światowej

– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie

– wyjaśnia znaczenie terminów: Bizonia, powstanie berlińskie

– zna daty: przemówienia W. Churchilla w Fulton (III 1946), powstania Bizonii (1947), powołania Trizonii (1949), powstania berlińskiego (VI 1953)

– wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy okupacyjne

– przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich

– identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana

– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG)

- zna daty: powstania RWPG (1949), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956), końca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960)
- identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Ławrientija Berii, Imre Nagya
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do konfliktu między ZSRS a komunistycznymi władzami Jugosławii
- charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez N. Chruszczowa
- przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang, reedukacja
- zna daty: powstania Chińskiej Republiki Ludowej (X 1949), proklamowania Republiki Chińskiej (1949), bitwy pod Dien Bien Phu (1954)
- identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura
- przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej
- opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga
- opisuje proces dekolonizacji Indochin
- wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Liga Muzułmańska, Organizacja Jedności Afrykańskiej (OJA), Ruch Państw Niezrzeszonych, neokolonializm
- zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947), konferencji w Bandungu (1955)
- wyjaśnia, jaką rolę w procesie dekolonizacji Indii odegrał Indyjski Kongres Narodowy
- podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego:
- wyjaśnia znaczenie terminów: intifada, Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”
- zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917), wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (X 1956), porozumienia w Camp David (1978), wybuchu intifady (1987), porozumienia z Oslo (1993)
- identyfikuje postacie: Ruhollaha Chomeiniego, Saddama Husajna
- omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości

- przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie
- wyjaśnia znaczenie terminów: Vietcong, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Czerwoni Khmerzy
- zna daty: przejścia władzy na Kubie przez F. Castro (1959), Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1973–1975), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979),
- identyfikuje po-stać Dwighta Eisenhowera
- omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.
- przedstawia skutki rządów Czerwonych Khmerów w Kambodży
- wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Rada Europejska
- zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), powstania Komisji Wspólnot Europejskich (1967)
- wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG
- omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej
- porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej
- wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja seksualna, kontrkultura, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny
- zna daty: buntów studenckich we Francji (1968), festiwalu w Woodstock (1969), marszu w Waszyngtonie (1963)
- wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.
- omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich
- prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w.
- omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich
- opisuje walkę o równouprawnienie w USA
- wyjaśnia znaczenie terminów: partie koncesjonowane, Urząd Bezpieczeństwa (UB), Milicja

Obywatelska (MO), cenzura prewencyjna

- zna daty: polsko-sowieckiego układu granicznego (VIII 1945), uchwalenia „małej konstytucji” (II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD (1950) i RFN (1970)
- charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej
- przedstawia stosunek polskich partii politycznych do referendum ludowego
- podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS
- wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziem Odzyskanych
- zna datę: utworzenia dywizji rolniczo-gospodarczej do przejmowania Ziem Odzyskanych (1945)
- identyfikuje postać: Władysława Gomułki
- wyjaśnia, w jaki sposób propaganda komunistyczna upowszechniała ideę Ziem Odzyskanych
- wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną
- wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), Urząd Bezpieczeństwa (UB), Radio Wolna Europa
- zna daty: wykonania wyroków śmierci na Zygmuncie Szendzielarzu ps. Łupaszka (1948), ucieczki Józefa Światły na Zachód (1953), rozbicia ostatniego zgrupowania podziemia antykomunistycznego (1963)
- identyfikuje postacie: Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka, Józefa Światły
- omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru
- wyjaśnia, jakie cele chciały osiągnąć władze komunistyczne poprzez stosowanie terroru wobec swoich przeciwników
- wyjaśnia znaczenie terminów: UNRRA, Centralny Urząd Planowania
- przedstawia proces zagospodarowywania Ziem Odzyskanych
- przedstawia straty dóbr kulturalnych w Polsce
- określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu

- wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, „wyścig pracy”, Państwowe Gospodarstwa Rolne, kułak, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP)
- zna datę: internowania S. Wyszyńskiego (1953–1956)
- identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca
- przedstawia okoliczności powstania PZPR
- przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego
- wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski
- omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu
- wyjaśnia znaczenie terminów: puławianie, natolińczycy
- zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953), obrad VIII Plenum KC PZPR (X 1956), końca odwilży w Polsce (1957)
- identyfikuje postać: Edwarda Ochaba
- wyjaśnia okoliczności zwołania VIII Plenum KC PZPR
- omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy
- wyjaśnia znaczenie terminów: peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, List 34
- zna daty: listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965), opublikowania Listu 34 (1964), zdjęcia „Dziadów” z afisza w teatrze Narodowym (I 1968), ogłoszenia podwyżek cen żywności (12 XII 1970)
- identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Jacka Kuronia, Karola Modzelewskiego, Adama Michnika, Henryka Szlajfera
- charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim
- opisuje narodziny i działalność opozycji
- wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju
- wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka zakończyła się niepowodzeniem
- przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela

(ROPCiO), drugi obieg, Konfederacja Polski Niepodległej (KPN)

– zna daty: powstania ROPCiO (1977), utworzenia KPN (1979)

– identyfikuje postacie: Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, Anny Walentynowicz

– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne

– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”

– zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981), I zjazdu NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981) porozumień szczecińskich (VIII 1980), porozumień jastrzębskich (IX 1980)

– identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mieczysława Jagielskiego

– omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”:

– wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ)

– zna daty: zawieszenia stanu wojennego (XII 1982), powstania OPZZ (1984), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)

– identyfikuje postacie: Grzegorza Przemyka, Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Lisa

– przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego

– charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego

– identyfikuje postać: Krzysztofa Skiby

– przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy

– przedstawia stosunek Polaków do akcji podejmowanych przez działaczy Pomarańczowej Alternatywy

– wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy

– omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole

– ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i

obalenie komunizmu

- wyjaśnia znaczenie terminów: mudzahedini, dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsińskie, Karta 77
- zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez M. Gorbaczowa (1985), katastrofy w Czarnobylu (1986), ogłoszenia niepodległości przez Litwę (1990)
- identyfikuje postać: Nicolae Ceaușescu
- charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej
- charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego
- omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie
- zna daty: puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991)
- identyfikuje postać: Giennadija Janajewa
- wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego
- wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i ZSRS
- ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej
- wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja
- zna daty: ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarność” (IV 1989), przyjęcia nazwy Rzeczpospolita Polska (29 XII 1989)
- identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego
- omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu
- przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego   Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem
- zna datę: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988)
- identyfikuje postacie: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego
- ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

- wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan, rewolucja róż
- zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), rewolucji róż (2004), Euromajdanu (2013/2014)
- identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza,
- omawia proces demokratyzacji Ukrainy i Gruzji
- przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii   Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia
- zna daty: I wojny czeczeńskiej (1994–1996), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), wojny o Osetię Południową (2008)
- identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa
- charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu
- ocenia rolę W. Putina w przywróceniu Rosji roli mocarstwa
- zna datę: zamachu w teatrze na Dubrowce (2002)
- identyfikuje postać: Szamila Basajewa
- opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce
- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie
- zna datę: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995)
- identyfikuje postać: Wiktora Czernomyrdina
- omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku
- opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim

Uczeń:

- ocenia postawy bojowników czeczeńskich i postawę władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie, tzw. Państwo Islamskie
- zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014)
- identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona

Peresa

- przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w.
- zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994),
- wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015)
- identyfikuje postać: Baszara al-Asada
- wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem
- wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce
- ocenia problem terroryzmu
- ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata
- wyjaśnia znaczenie terminu: „wojna na górze”
- zna daty: początku „wojny na górze” (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), noweli grudniowej (XII 1989), reformy administracyjnej (1997)
- identyfikuje postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego
- omawia koszty społeczne reform gospodarczych
- charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski
- przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej
- wyjaśnia znaczenie terminu: popiwiek
- zna datę: rozwiązania PZPR (I 1990)

OCENA DOSTATECZNA:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie
- zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939)
- identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego
- wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej
- charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski
- opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy
- przedstawia przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez Niemców w czasie wojny obronnej Polski
- wyjaśnia znaczenie terminu: linia Maginota
- zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (9 IV 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941)
- identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles'a de Gaulle'a
- wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.
- przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941
- przedstawia najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941
- wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w 1940 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: operacja „Lew morski”, Enigma
- wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami
- przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii
- wyjaśnia znaczenie terminu: Wielka Wojna Ojczyźniana
- zna datę: bitwy pod Moskwą (XI–XII 1941)
- identyfikuje postać: Geоргija Żukowa
- wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem
- wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki

- przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej
- wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfikacja, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, obóz zagłady
- zna datę: powstania Generalnego Planu Wschodniego (1942)
- identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej
- wymienia założenia niemieckiego Generalnego Planu Wschód
- charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec
- wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch opo-ru
- wyjaśnia, jakimi sposobami ludność terenów okupowanych niosła pomoc Żydom
- omawia bilans Holokaustu
- wyjaśnia znaczenie terminów: Afrika Korps, pakt trzech, wilcze stada, konwój, Enigma
- zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942), kapitulacji wojsk włoskich i niemieckich w Afryce (V 1943)
- identyfikuje postać: Erwina Rommla
- wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway i lokalizuje je na mapie
- wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej
- wyjaśnia znaczenie terminów: konferencja w Teheranie, operacja „Overlord”
- zna daty: bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), bitwy o Monte Cassino (V 1944), operacji „Overlord” (6 VI 1944)
- przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie
- wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew i operacji militarnych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1943–1944

- wyjaśnia znaczenie terminów: operacja berlińska, bezwarunkowa kapitulacja, kamikadze
- zna daty: operacji berlińskiej (IV 1945), zrzućenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)
- przedstawia wielkie operacje strategiczne na froncie wschodnim i zachodnim
- omawia okoliczności kapitulacji Japonii
- wyjaśnia znaczenie terminów: traktat o granicach i przyjaźni, łapanka, volkslista, akcja AB
- zna daty: podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), akcji AB (V–VI 1940), zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)
- wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS
- podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego
- wyjaśnia, jaki cel zamierzali zrealizować Niemcy, mordując polską inteligencję
- omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej
- wyjaśnia znaczenie terminów: układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska, katastrofa gibraltarska
- zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (30 VII 1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (25 IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (4 VII 1943)
- identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka
- omawia postanowienia układu Sikorski–Majski
- przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS
- wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie
- wyjaśnia znaczenie terminów: Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Delegatura Rządu RP na Kraj, Rada Jedności Narodowej (RJN), Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersja
- zna datę: powstania Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940)

- identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Jana Bytnara ps. Rudy
- wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki
- przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego
- omawia rolę Rady Jedności Narodowej w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego
- wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj
- wyjaśnia znaczenie terminów: zamach na F. Kutscherę, sabotaż, dywersja, Kedyw
- zna datę: zamachu na Franza Kutscherę (II 1944)
- identyfikuje postacie: Tadeusza Zawadzkiego ps. Zośka, Franza Kutschery
- przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutscherę
- wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem
- wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Plan Wschód, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska
- zna daty: powstania Generalnego Planu Wschód (1942), wybuchu powstania w getcie warszawskim (19 IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)
- identyfikuje postacie: Marka Edelmana, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów
- przedstawia założenia Generalnego Planu Wschód
- wyjaśnia, w jakim celu okupanci prowadzili walkę z polską kulturą
- wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Burza”, zrzuty
- zna daty: opracowania planu „Burza” (1943/1944)
- identyfikuje postać: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego
- przedstawia założenia planu „Burza”
- charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego
- zna daty: walk o Narwik (V 1940), walk o Tobruk (VIII – XII 1941), walk o Monte Cassino (V 1944), bitwy pod Lenino (X 1943)
- identyfikuje postać: Władysława Andersa

- wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej
- wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza (PPR), proces szesnastu
- zna daty: powstania PPR (1942), konferencji w Teheranie (1943), konferencji w Jałcie (II 1945), procesu szesnastu (VI 1945),
- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta
- wymienia postanowienia konferencji w Teheranie i w Jałcie dotyczące sprawy Polski
- przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów
- przedstawia metody działania polskich komunistów w celu przejęcia władzy w państwie
- wyjaśnia znaczenie terminów: układ dwubiegunowy, procesy norymberskie, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna
- zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), I procesu norymberskiego (XI 1945 – X 1946), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948)
- wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni
- przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń
- omawia strukturę ONZ i jej działalność w okresie powojennym
- opisuje politykę zwycięskich mocarstw wobec Niemiec
- wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna Trumana, blokada Berlina Zachodniego, NATO
- zna daty: ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947), blokady Berlina Zachodniego (VI 1948–V 1949), powstania NATO (1949)
- identyfikuje postać: Konrada Adenauera
- wskazuje na mapie żelazną kurtynę
- przedstawia sposób przejmowania władzy przez komunistów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej
- wyjaśnia, w jaki sposób doktryna Trumana miała powstrzymać rosnące wpływy komunistów na świecie

- wskazuje okoliczności powstania NATO
- opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego
- identyfikuje postać: Helmuta Kohla
- wyjaśnia, jaką rolę w propagandzie komunistycznej odgrywał mur berliński
- wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego
- wyjaśnia znaczenie terminów: odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski
- zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (II 1956)
- identyfikuje postać: Nikity Chruszczowa
- wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej
- omawia przejawy odwilży w ZSRS
- przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia
- omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego
- wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960
- wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna
- zna daty: wojny domowej w Chinach (1946–1949), początku Wielkiego Skoku (1958), rewolucji kulturalnej (1966–1968)
- identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Ho Szi Mina
- omawia sposoby realizacji i skutki tzw. Wielkiego Skoku w Chinach
- wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach
- wyjaśnia znaczenie terminów: metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki
- zna datę: Roku Afryki (1960)
- identyfikuje postać: Mahatmy Gandhiego

- przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach
- charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości
- wyjaśnia znaczenie terminów: syjonizm, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)
- zna daty: powstania Izraela (1948), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)
- identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata
- wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej
- przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael
- wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich
- omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej
- wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, lądowanie w Zatoce Świń, odprężenie
- zna daty: desantu w Zatoce Świń (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (X 1962), wojny w Wietnamie (1957–1975), interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968)
- identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy'ego, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka
- przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego
- przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie
- wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji
- wyjaśnia znaczenie terminów: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Komisja Europejska, Parlament Europejski, układ Schengen, traktat z Maastricht
- zna daty: podpisania układu w Schengen (1985), zawarcia traktatu w Maastricht (1992)
- identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego
- wskazuje na mapie państwa należące do UE

- wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej
- przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej
- wyjaśnia znaczenie terminów: ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa
- zna daty: obrad Soboru Watykańskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964)
- identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI
- przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.
- wymienia hasła ruchów kontestatorskich
- przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60.
- wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA
- wymienia skutki obrad Soboru Watykańskiego II
- wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), „cuda nad urną”, demokracja ludowa
- zna daty: pogromu kieleckiego (1946), akcji „Wisła”(1947)
- identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza
- wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich
- omawia zmiany terytorium Polski po II wojnie światowej w odniesieniu do granic z 1939 r.
- przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej
- omawia przyczyny i skutki akcji „Wisła”
- przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego
- opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu: szabrownictwo
- zna datę: akcji „Wisła” (1947)

- omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemią Odzyskaną przez Polaków
- omawia przyczyny napływu osadników na Ziemię Odzyskaną
- przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych
- wyjaśnia znaczenie terminów: podziemie niepodległościowe, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN)
- zna daty: powołania WiN (IX 1945), wykonania wyroków śmierci na Witoldzie Pileckim (1948), Danucie Siedzikównie ps. Inka (1948) i Emilu Fieldorcie ps. Nil (1953)
- identyfikuje postaci: Jana Rodowicza ps. Anoda, Emila Fieldorfa ps. Nil, Jana Nowaka-Jeziorańskiego
- wyjaśnia, jakie cele przyświecały organizacjom podziemia niepodległościowego
- przedstawia metody działania organizacji podziemia niepodległościowego
- wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o handel, plan trzyletni
- zna daty: ustawy o nacjonalizacji (I 1946), tzw. bitwy o handel (1947), planu trzyletniego (1947–1949)
- przedstawia bilans polskich strat wojennych w gospodarce
- opisuje zniszczenia wojenne Polski
- wyjaśnia, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki
- podaje założenia planu trzyletniego i efekt jego realizacji

- wyjaśnia znaczenie terminów: system monopartyjny, system centralnego sterowania, plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm
- zna daty: powstania PZPR (XII 1948), planu sześcioletniego (1950–1955)
- identyfikuje postać: Stefana Wyszyńskiego
- podaje założenia planu sześcioletniego
- omawia przyczyny i skutki kolektywizacji w Polsce
- wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej

- przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952 r.
- przytacza przykłady terroru w czasach stalinowskich
- wyjaśnia znaczenie terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa
- zna daty: wydarzeń poznańskich (28–30 VI 1956), wyboru W. Gomułki na I sekretarza KC PZPR (X 1956),
- identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza
- omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce
- przedstawia przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.
- prezentuje okoliczności dojścia Władysława Gomułki do władzy
- charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa
- wyjaśnia znaczenie terminu: mała stabilizacja
- zna daty: układu PRL–RFN (7 XII 1970), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (14–21 XII 1970)
- identyfikuje postacie: Willy’ego Brandta, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka
- charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL
- przedstawia przebieg obchodów milenijnych
- przedstawia przebieg wydarzeń marcowych 1968 r.
- opisuje przebieg wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.

wyjaśnia znaczenie terminów: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), ZOMO, internowanie

- zna daty: pacyfikacji kopalni Wujek (16 XII 1981), przyznania Pokojowej Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983)
- identyfikuje postać: Jerzego Popiełuszki
- charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce
- przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny

- omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego w Polsce
- zna daty: obalenia komunizmu w Polsce, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech (1989-1990), rozpadu ZSRS (1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozwiązania ZSRS (XII 1991)
- identyfikuje postacie: Václava Havla, Borysa Jelcyna
- przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.
- wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne
- wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS
- wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, hiperinflacja
- zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), powołania rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989)
- identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka, Jarosława Kaczyńskiego
- podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu
- prezentuje następstwa wyborów czerwcowych   Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja
- zna daty: ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarność” (IV 1989), przyjęcia nazwy Rzeczpospolita Polska (29 XII 1989)
- identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego
- omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu
- przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego   Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem
- zna datę: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988)
- identyfikuje postacie: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego
- ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP)

- zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), pomarańczowej rewolucji (2004), rozpadu Jugosławii (1991–1992)
- identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna
- charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji
- wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie
- prezentuje skutki rozpadu Jugosławii
- wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan, rewolucja róż
- zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), rewolucji róż (2004), Euromajdanu (2013/2014)
- identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego
- omawia proces demokratyzacji Ukrainy i Gruzji
- przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii   Uczeń:
- wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia
- zna daty: I wojny czeczeńskiej (1994–1996), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), wojny o Osetię Południową (2008)
- identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa
- charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu
- ocenia rolę W. Putina w przywróceniu Rosji roli mocarstwa
- zna datę: zamachu na szkołę w Biesłanie (2004)
- wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich
- omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich
- zna datę: zamachu w teatrze na Dubrowce (2002)
- identyfikuje postać: Szamila Basajewa

- opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce
  - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie
  - zna datę: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995)
  - identyfikuje postać: Wiktora Czernomyrdina
  - omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku
  - opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim
  - ocenia postawy bojowników czeczeńskich i postawę władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego
  - wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia Palestyńska
  - zna datę: inwazji USA na Irak (2003)
  - identyfikuje postacie: Osamy bin Ladena, Saddama Husajna
  - wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki
  - przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku
  - omawia zjawisko terroryzmu islamskiego
  - wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie, tzw. Państwo Islamskie
  - zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014)
  - identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa
- Peresa
- przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w.
  - zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015)
  - identyfikuje postać: Baszara al-Asada
  - wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem
  - wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce:

- ocenia problem terroryzmu
- ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata
- wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, bezrobocie, pluralizm polityczny
- zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (27 X 1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)
- identyfikuje postacie: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Ryszarda Kaczorowskiego
- omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza
- wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego
- wymienia reformy przeprowadzone pod koniec lat 90. XX w.
- omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r. –
wyjaśnia znaczenie terminu: „wojna na górze”
- zna daty: początku „wojny na górze” (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), noweli grudniowej (XII 1989), reformy administracyjnej (1997)
- identyfikuje postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego
- omawia koszty społeczne reform gospodarczych
- charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski
- przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej
- ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.
- wyjaśnia znaczenie terminu: referendum akcesyjne
- zna daty: referendum akcesyjnego (VI 2003), udziału wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku (2003)
- identyfikuje postacie: Bronisława Geremka, Billa Clintona, Borysa Jelcyna
- wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE
- przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE
- omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO

- wyjaśnia znaczenie terminów: amerykanizacja, kultura masowa
- opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie
- wskazuje cechy współczesnej kultury masowej
- opisuje zjawisko amerykanizacji
- przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata
- wyjaśnia, na czym polega zjawisko przeludnienia

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminu: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg)
- zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)
- identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina
- wymienia etapy wojny obronnej Polski
- wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, kolaboracja
- zna daty: ataku III Rzeszy na Francję (10 V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)
- wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.
- zna datę: bitwy o Anglię (VII–X 1940)
- identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla
- wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię
- wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Barbarossa”
- zna daty: agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943)
- omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej

- wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny
  - przedstawia założenia rasowej polityki hitlerowców oraz metody jej realizacji
  - wyjaśnia znaczenie terminu: bitwa o Atlantyk
  - zna daty: ataku Japonii na USA (7 XII 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942)
  - identyfikuje postać: Franklina Delano Roosevelta
  - wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne
  - wyjaśnia znaczenie terminów: Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka
  - zna datę: podpisania Karty atlantyckiej (14 VIII 1941 r.)
  - identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla
  - wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji
-
- wyjaśnia znaczenie terminu: ład jałtański
  - zna daty: konferencji jałtańskiej (4–11 II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945)
  - identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla
  - przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji jałtańskiej
  - wyjaśnia znaczenie terminu: rząd emigracyjny
  - identyfikuje postać: Władysława Sikorskiego
  - przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego
  - wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie
  - wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK)
  - zna datę: powstania AK (14 II 1942)

- identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór
- wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego
- wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa
- wyjaśnia znaczenie terminu: akcja pod Arsenalem
- zna datę: akcji pod Arsenalem (III 1943)
- identyfikuje postać: Jana Bytnara ps. Rudy
- przedstawia przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem
- wyjaśnia znaczenie terminów: łapanka, Holokaust, getto
- wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego
- przedstawia metody eksterminacji narodu żydowskiego
- wyjaśnia znaczenie terminu: godzina „W”
- zna czas trwania powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)
- przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego
- wyjaśnia znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie
- wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglę, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem)
- wyjaśnia znaczenie terminów: Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)
- zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstania TRJN (VI 1945)
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce
- omawia okoliczności i skutki powstania TRJN
- wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych
- zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945)

- identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana
- wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie
- przedstawia cele ONZ
- wyjaśnia znaczenie terminów: żelazna kurtyna, zimna wojna, mur berliński
- zna daty: proklamowania RFN (IX 1949), powstania NRD (X 1949), budowy muru berlińskiego (1961)
- identyfikuje postać: Harry'ego Trumana
- wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD
- wyjaśnia, czym była zimna wojna
- przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich
- wyjaśnia znaczenie terminu: mur berliński
- zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zburzenia muru berlińskiego (XI 1989), zjednoczenia Niemiec (1990)
- wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego
- omawia okoliczności upadku muru berlińskiego
- wyjaśnia znaczenie terminów: kraje demokracji ludowej, powstanie węgierskie
- zna datę: wybuchu powstania węgierskiego (X 1956)
- omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej
- wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.
- zna datę: wojny w Korei (1950–1953)
- wskazuje na mapie Koreę, Wietnam i Chiny
- wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu
- omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny
- wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat

- wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego
- wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestyński
- omawia charakter konfliktu bliskowschodniego
- wyjaśnia znaczenie terminów:
praska wiosna, wyścig zbrojeń
- zna datę: praskiej wiosny (1968)
- identyfikuje postać: Fidela Castro
- omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny
- wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu:
- wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Unia Europejska, euro
- zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993)
- identyfikuje postać: Roberta Schumana
- wskazuje na mapie państwa założycielskie
- wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja obyczajowa
- omawia cechy chara wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, referendum ludowe
- zna daty: referendum ludowego (30 VI 1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947)
- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki
- wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej
- przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów w ramach rewolucji obyczajowej i jej skutki
- wyjaśnia znaczenie terminu: Ziemie Odzyskane
- zna datę: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945)

- wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych
- wyjaśnia znaczenie terminu: żołnierze niezłomni (wyklęci)
- identyfikuje postacie: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego
- wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu
- zna datę: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944)
- omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu
- wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL)
- zna datę: przyjęcia konstytucji PRL (22 VII 1952)
- identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta
- podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim
- wyjaśnia znaczenie terminu: poznański Czerwiec
- zna datę: polskiego Października (X 1956)
- identyfikuje postać: Władysława Gomułki
- wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.
- wyjaśnia znaczenie terminów: obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec '68, Grudzień '70
- zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), wydarzeń marcowych (III 1968)
- identyfikuje postać: Władysława Gomułki
- wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z marca 1968 r. i grudnia 1970 r.ady represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu
- wyjaśnia znaczenie terminu: „druga Polska”
- identyfikuje postać: Edwarda Gierka
- wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka

- wyjaśnia znaczenie terminu: Czerwiec '76
- zna daty: wydarzeń czerwcowych (VI 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978)
- identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II
- przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce
- wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”
- zna datę: strajków sierpniowych (VIII 1980)
- identyfikuje postać: Lecha Wałęsy
- przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.
- wyjaśnia znaczenie terminu: stan wojenny
- zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (12/13 XII 1981), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983)
- identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy
- przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce
- wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu: Pomarańczowa Alternatywa
- zna datę: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1988)
- wyjaśnia znaczenie terminów: pierestrojka, Jesień Ludów
- identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa
- przedstawia rolę Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego
- wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe
- zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)
- identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego

- wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja
- zna datę: uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997)
- identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego
- wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej
- wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, Unia Europejska
- zna daty: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), wejścia Polski do UE (1 V 2004)
- identyfikuje postać: Aleksandra Kwaśniewskiego
- przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE
- wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO